

Uloga i zadaci Saveza komunista Jugoslavije u borbi za razvoj socijalističkog samoupravljanja i za materijalni i društveni napredak zemlje

*Zadaci Saveza komunista Jugoslavije u razvoju i jačanju
opštenarodne odbrane i društvene samozaštite*

1. Izgradnja političkog sistema socijalističkog samoupravljanja i dostignuća u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti omogućuju i zahtijevaju daljnje područjavanje, razvoj i jačanje obrane i zaštite kao integralnih funkcija samoupravnih odnosa i sastavnog dijela samoupravnih prava i odgovornosti radnih ljudi i građana i ostalih subjekata društva. Jačanje obrambene i zaštitne sposobnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije uvjetovano je i postojećim međunarodnim odnosima i nastojanjima reakcionarnih, imperijalističkih i hegemonističkih snaga da u sprezi s unutrašnjim neprijateljima otežavaju samoupravni razvoj našeg društva i ugrožavaju nezavisnost, ustavni poredak i integritet zemalja.

Savez komunista će se stalno zalagati da obrambeno i zaštitno organiziranje našeg društva omogućuje angažiranje svih snaga i sredstava za uspješno suprotstavljanje raznovrsnim oblicima vanjskog i unutrašnjeg ugrožavanja vlasti radničke klase, ravnopravnosti i bratstva i jedinstva naših naroda i narodnosti i osnova socijalističkog samoupravnog sistema. Polazeći od toga, općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu treba nadalje izgrađivati kao međusobno povezane funkcije našeg političkog sistema koje se u ostvarivanju jedinstvenog cilja uzajamno prožimaju i dopunjuju, na jedinstvenim idejno-političkim radničko-klasnim osnovama i iskustvima narodnooslobodilačkog rata i revolucije.

U cilju stalnog jačanja sposobnosti društva da se uspješno suprotstavi svakom obliku ugrožavanja njegovih vitalnih vrijednosti i interesa te da svojom unutrašnjom snagom odvraća eventualnog agresora od njegovih namjera, Savez komunista će poticati daljnju

teorijsku i praktičnu dogradnju koncepcije i usklađeniji razvoj i povezivanje općenarodne obrane i društvene samozaštite i zalagati se za jačanje svih njihovih komponenti, posebno oružanih snaga. Pri tome u idućem razdoblju težište treba da bude na najširem samoupravnom organiziranju, političkom i stručnom osposobljavanju svih radnih ljudi i građana, naročito mladih, za obranu i zaštitu, u osnovnim organizacijama udruženog rada, mjesnim zajednicama i općinama. Savez komunista će se zalagati da radnička klasa u svim tim aktivnostima uvijek osigurava svoju odlučujuću ulogu.

2. Savez komunista Jugoslavije ima povijesnu i Ustavom utvrđenu odgovornost pred radničkom klasom i društvom za očuvanje tekovina naše narodnooslobodilačke borbe i revolucije i za obranu i zaštitu socijalističke samoupravne Jugoslavije kao cjeline i svakoga njezina dijela. Iz toga proizilazi politička odgovornost Saveza komunista za izgradnju i daljnje jačanje općenarodne obrane i društvene samozaštite u skladu s razvojem našega političkog sistema i mogućnostima društva, kao i takvo njegovo mjesto u sistemu obrane i zaštite Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koje će mu u svim uvjetima omogućavati ostvarivanje te odgovornosti i njegove integrativne uloge u odnosu na sve subjekte obrane i zaštite.

U skladu s procjenama i mogućim pokušajima ugrožavanja ustavnog poretka, tekovina i ciljeva revolucije, nezavisnosti i teritorijalnog integriteta zemlje, Savez komunista u cjelini i svuda gdje djeluje mora se sistematski pripremati i tako organizirati da može i u oblasti obrane i zaštite u svim situacijama odgovoriti svom povijesnom zadatku avangarde radničke klase i organizirane svijesti samoupravnoga socijalističkoga društva.

Takvu svoju odgovornost Savez komunista uspješno će ostvarivati ako, na osnovama socijalističko-revolucionarne, patriotske i narodnooslobodilačke platforme i borbe za nezavisnost, bude čvrsto povezan i organiziran u širokoj fronti narodnih masa koje podržavaju tu platformu i spremne su da se, adekvatno organizirane i pod rukovodstvom organizacija i komiteta Saveza komunista u svakoj organizaciji udruženog rada, u svakoj ulici, selu i mjesnoj zajednici, općini, pokrajini, republici i Federaciji boriti za nju. Politička baza općoj organizaciji i akciji društvene samozaštite i općenarodne obrane treba da bude Socijalistički savez kao fronta organiziranih socijalističkih snaga, sa Savezom sindikata, Savezom socijalističke omladine i drugim društveno-političkim i društvenim organizacijama. Oslanjajući se na ovakvu masovnu bazu, pri čemu treba da budu pouka i iskustva iz narodnooslobodilačkog rata, Savez komunista Jugoslavije,

svake republike i pokrajine, moći će izvršavati svoje zadatke u organiziranju i ostvarivanju društvene samozaštite i općenarodne obrane i preko svojih organizacija i rukovodstava, kao osnovnih jezgara političkog rukovođenja, usmjeravati i koordinirati i rukovoditi svim tim organizacijama i pokretom kao cjelinom.

Organizacije i organi Saveza komunista treba redovno da se bave problematikom obrane i zaštite i na temelju ocjene političkog i sigurnosnog stanja i stupnja obrambene osposobljenosti u sredinama u kojima djeluju, potiču inicijative, pokreću akcije i bore se za stvaranje uvjeta da radni ljudi i građani, samoupravni organi, delegacije, delegatske skupštine i njihovi političko-izvršni i upravni organi, društveno-političke i društvene organizacije i udruženja građana, kao dio svoje redovne aktivnosti i u oblasti općenarodne obrane i društvene samozaštite ostvaruju svoja Ustavom utvrđena i neotuđiva prava i odgovornosti. »Poslovi općenarodne obrane i društvene samozaštite obavljaju se kroz rad i uz rad kao dio redovnih svakodnevnih aktivnosti i radnih zadataka«.

Savez komunista sa Socijalističkim savezom i ostalim organiziranim snagama socijalističke svijesti mora se svestrano angažirati na jačanju idejno-političkog jedinstva, svijesti i uvjerenja radnih ljudi i građana da su općenarodna obrana i društvena samozaštita zasnovane na socijalističkom samoupravljanju, nesvrstanoj vanjskoj politici, bratstvu i jedinstvu i nacionalnoj ravnopravnosti jedino mogući i najefikasniji oblik zaštite i obrane našeg društva. Na toj osnovi Savez komunista treba da se bori za prevladavanje ostataka stare svijesti, nerazumijevanja i otpora čiji su izvori u birokratsko-dogmatskim, tehnokratskim, liberalističkim, nacionalističkim i drugim antisamoupravnim shvaćanjima i ponašanjima.

Svojom aktivnošću i načinom djelovanja Savez komunista treba da pridonosi da Socijalistički savez radnog naroda, Savez sindikata, Savez socijalističke omladine, Savez udruženja boraca, društvene organizacije i udruženja građana, posebno Savez rezervnih vojnih starješina, što potpunije ostvaruju svoju ulogu i u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti. Većim angažiranjem komunista u tim organizacijama, a i drugim oblicima djelovanja organizacija i rukovodstava Saveza komunista treba osigurati da te organizacije, u skladu sa svojom ulogom u političkom sistemu i u okviru svojih redovnih djelatnosti, potiču i angažiraju radne ljude i građane na ostvarivanju zadataka općenarodne obrane i društvene samozaštite.

Savez komunista će se zalagati da Socijalistički savez radnog naroda, kao fronta svih organiziranih subjektivnih snaga, još uspješ-

nije povezuje i koordinira aktivnost društveno-političkih i društvenih organizacija, društava i udruženja i u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti, da pridonosi podizanju spremnosti i organiziranosti radnih ljudi i građana za obranu i zaštitu i svojom političkom aktivnošću stalno povećava njihov utjecaj i sudjelovanje u odlučivanju u ovoj oblasti.

3. Svi subjekti društveno-političkog sistema treba da se, u skladu sa svojim položajem i ulogom, još aktivnije i potpunije bave općenarodnom obranom i društvenom samozaštitom. Stalna i uporna akcija organiziranih socijalističkih snaga sa Savezom komunista na čelu, posebno u delegatskom sistemu i unutar delegacija, mora biti usmjerena na to da zadaci općenarodne obrane i društvene samozaštite budu stalno prisutni na svim stupnjevima delegatskog odlučivanja. Posebno treba jačati ulogu i aktivnost skupština društveno-političkih zajednica na ključnim pitanjima razvoja i ostvarivanja općenarodne obrane i društvene samozaštite koje treba više nego do sada da se ispoljavaju kao organi odlučivanja, kontrole i usmjeravanja u toj oblasti.

Od Saveza komunista se očekuje da odlučnije potiče društvene i samoupravne subjekte u organizacijama udruženog rada i društveno-političkim zajednicama da međusobno usklađuju i stalno provjeravaju planove obrane i planove proizvodnje, prometa i usluga za potrebe društva i oružanih snaga u ostvarivanju općenarodne obrane. Neophodno je da se, na osnovama Ustava i Zakona o udruženom radu, kao i samoupravnih akata stalno unapređuju postojeća i iznalaze nova rješenja za osiguravanje materijalnih, kadrovskih, organizacijskih i drugih pretpostavki za uspješno ostvarivanje zadataka privrede u obrani i zaštiti u svim uvjetima.

Savez komunista se zalaže da se i dalje posvećuje puna pažnja društveno-ekonomskom razvoju u brdsko-planinskim područjima, prigraničnom i primorskom pojasu i ostrvima, kao i osposobljavanju pomorske privrede, sa stanovišta potreba općenarodne obrane i društvene samozaštite, imajući u vidu osjetljivost i veliki značaj ovih dijelova zemlje za našu obranu, kao i potvrđenu ekonomsku opravdanost takve orijentacije na osnovu Odluka Desetog kongresa SKJ.

Polazeći od strategijskog opredjeljenja da se oružane snage i drugi elementi općenarodne obrane opremaju u prvom redu iz domaćih izvora, Savez komunista će se, u politici ukupnoga ekonomskog razvoja zemlje, zalagati za daljnju modernizaciju postojećih i izgradnju novih kapaciteta te za udruživanje znanstvenog i proizvodnog rada u razvoju i proizvodnji materijalno-tehničkih i drugih sredstava za potrebe općenarodne obrane.

Organizacije i organi Saveza komunista treba još više i neposrednije da se angažiraju u obrambenom osposobljavanju i organiziranju zdravstva, obrazovanja, znanosti, kulture i drugih društvenih djelatnosti za ostvarivanje njihovih zadataka u izvanrednim situacijama i u slučaju agresije.

Sve to zahtijeva da problematika općenarodne odbrane i društvene samozaštite u još većoj mjeri postane sastavni dio cjelokupne društvene reprodukcije, planiranja, samoupravnog sporazumijevanja i društvenog dogovaranja i ostvarivanja politike Saveza komunista Jugoslavije u svim oblastima društvenog života.

4. Savez komunista se zalaže za dalji razvoj jedinstvenih oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Jugoslavenske narodne armije i Teritorijalne obrane, kao najznačajnijeg dijela naoružanog naroda, na jedinstvenim klasno-političkim osnovama i sa jedinstvenim društveno-političkim ciljevima, za njihovu stalnu modernizaciju, unapređivanje obuke, usavršavanje organizacije, podizanje moralno-političke snage i ukupne borbene sposobnosti.

Jugoslavenska narodna armija treba uvijek da bude udarna obrambena snaga društva sposobna da spriječi iznenadnu agresiju, da se uspješno suprotstavi prvom udaru agresora i time omogući vlastitu mobilizaciju i aktiviranje svih obrambenih potencijala društva te da zajedno s Teritorijalnom obranom i svim subjektima općenarodne odbrane uspješno vodi oružanu borbu. Ona mora i dalje da se svestrano osposobljava za vođenje svih oblika oružane borbe i borbenih djelovanja, uključujući partizanska, i da se u svim i u najtežim ratnim situacijama obnavlja kao jedinstvena oružana sila svih naših naroda i narodnosti.

Organizacija Saveza komunista u Jugoslavenskoj narodnoj armiji nezamenjiv je činilac u izgradnji i jačanju Armije, razvijanju svijesti njezinih pripadnika i produbljivanju njezina revolucionarnog i općenarodnog karaktera i nerazdvojne povezanosti s narodom.

Teritorijalna obrana u svom razvoju treba sve više da prerasta u najširi oblik naoružanog organiziranja naroda za oružanu borbu, oružanu zaštitu i suprotstavljanje raznim oblicima ugrožavanja sigurnosti zemlje i njezina ustavnog poretka. Teritorijalnu obranu treba organizirati i osposobljavati tako da po načinu i obliku, u skladu sa konkretnim uvjetima djeluje i kao faktor društvene samozaštite. Težište razvoja Teritorijalne odbrane u idućem razdoblju treba da bude na njezinu organiziranju u osnovnim organizacijama udruženog rada, mjesnim zajednicama i općinama, tako da, u skladu s njihovim mogućnostima, uvjetima i tradicijama, odgovara potre-

bama njihove odbrane i samozaštite u miru i ratu. Organiziranje i rukovođenje Teritorijalnom odbranom u osnovnim organizacijama udruženog rada, mjesnim zajednicama i općinama treba da bude usklađeno s njihovim ustavnim pravima i odgovornostima.

5. Organizacije i rukovodstva Saveza komunista će se zalagati da se društvena samozaštita ostvaruje kao dio ukupne idejno-političke i društvene aktivnosti svih organiziranih socijalističkih snaga, kao redovna funkcija i sadržaj djelatnosti svih subjekata društva, kao neophodna potreba i značajan činilac razvoja samoupravljanja. Društvena samozaštita treba da se razvija na najširoj društvenoj osnovi kao organizirano i povezano djelovanje svih samoupravnih subjekata — radnih ljudi i građana, društveno-političkih i društvenih organizacija i državnih organa i službi na zaštitu Ustavom utvrđenoga socijalističkog poretka, samoupravnih i drugih prava radnih ljudi, društvene imovine i osobne imovinske sigurnosti građana. Aktivnom i stvaralačkom ulogom radnih ljudi i građana i svih društvenih subjekata, posebno društveno-političkih organizacija potrebno je stalno jačati ustavnost, zakonitost, društvenu i pojedinačnu odgovornost i prvenstveno stalnom političkom akcijom onemogućavati antisocijalističke, antisamoupravne i druge društveno štetne pojave i osposobljavati sve društvene subjekte za suprotstavljanje raznim oblicima psihološko-propagandnih i drugih pritisaka na naše društvo.

Savez komunista će se zalagati da se društvena samozaštita i dalje izgrađuje kao jedinstvo aktivnosti na poslovima sigurnosti i zaštite samoupravnih subjekata i radnih ljudi u udruženom radu i mjesnim zajednicama i djelatnosti koje u toj oblasti vrše državni i upravni organi i stručne službe. U tom smislu treba odlučno prevladavati shvaćanja i praksu koja samozaštitu svode na poseban sektor rada, odnosno područje djelovanja isključivo profesionalnih organa i službi.

6. Posebna pažnja mora se poklanjati organiziranju i ostvarivanju društvene samozaštite u mjesnim zajednicama, osnovnim organizacijama udruženog rada, samoupravnim interesnim zajednicama i općinama, kako bi samoupravno organizirani radni ljudi i građani svojom aktivnošću i vlastitim snagama i sredstvima zaštićivali društvene i materijalne vrijednosti i samoupravljanje na svojim područjima od svih oblika ugrožavanja. To podrazumijeva i konkretnu, odlučnu borbu radnih ljudi i građana protiv svih antisamoupravnih i antisocijalističkih pojava i njihovih nosilaca. U tom pogledu neophodno je, u skladu s konkretnim potrebama i uvjetima, razvijati oblike organizovanja i osposobljavanja radnih ljudi i građana koji će osiguravati njihovu veću aktivnost i stvaralačku ulogu

u poduzimanju raznovrsnih mjera i aktivnosti na zaštiti društvene imovine, javnog reda i mira i drugih vrijednosti u tim sredinama.

Savez komunista ističe značenje organiziranja društvene samozaštite u organizacijama i institucijama koje posluju s inozemstvom, u organizacijama u oblasti znanstvenih, odgojno-obrazovnih, informativnih i organizacija udruženog rada od posebnog društvenog značenja. Savez komunista također ukazuje na potrebu daljih aktivnosti u ostvarivanju društvene samozaštite naših građana koji po bilo kom osnovu borave u inozemstvu.

Savez komunista i komunisti u društveno-političkim organizacijama, organima društveno-političkih zajednica i u samoupravnim organima moraju se neprekidno zalagati za uspješno ostvarivanje funkcija društvenih pravobranilaca samoupravljanja, sudova udruženog rada i samoupravne radničke kontrole i za njihovu društvenu afirmaciju kao značajnih činilaca društvene samozaštite. Organizacije Saveza komunista i komunisti u tim samoupravnim institucijama treba da osiguravaju da se one više povezuju i surađuju s ostalim subjektima društvene samozaštite.

7. Radni ljudi i građani — samoupravljači — sami organizuju svoju odbranu i zaštitu u radnim i društveno-političkim zajednicama, a samo neophodne zajedničke poslove prenose na društvene, za to specijalno organizirane institucije.

Državni organi i službe, organi uprave i stručne službe treba da se brže prilagođavaju i potpunije uključuju u razvoj i ostvarivanje društvene samozaštite. Savez komunista inzistira na daljnjem razvijanju i jačanju društvene kontrole u izvršavanju njihovih funkcija i na proširivanju i jačanju utjecaja radnih ljudi, društveno-političkih organizacija i svih samoupravnih subjekata na njihovu aktivnost i u oblasti društvene samozaštite.

Komunisti i organizacije Saveza komunista u državnim organima — službama državne i javne sigurnosti, u sudovima, tužilaštvima, službi društvenog knjigovodstva, inspeksijskim službama i carini moraju poklanjati stalnu pažnju da se oni u izvršavanju svojih zakonom određenih odgovornosti i dužnosti, i u skladu sa zahtjevima društvene samozaštite, izgrađuju i djeluju kao visokostručni, efikasni i tehnički suvremeno opremljeni organi i službe. Potrebno je voditi stalnu brigu o idejno-političkom i stručnom osposobljavanju kadrova koji rade u tim organima i službama.

8. Savez komunista ističe značenje civilne zaštite, njezinu samozaštitnu i odbrambenu ulogu u spašavanju i zaštiti stanovništva, materijalnih, kulturnih i drugih dobara u svim situacijama u miru

i ratu. Njezino daljnje osposobljavanje i opremanje zahtijeva veću brigu svih društvenih subjekata, posebno u organizacijama udruženog rada, mjesnim zajednicama i općinama.

9. Društveni karakter i potreba daljnjeg povezivanja općenarodne obrane i društvene samozaštite kao faktora sprečavanja i suprotstavljanja svim oblicima ugrožavanja sigurnosti Jugoslavije u suvremenim uvjetima, u kojima je najodgovorniji nosilac i motorna snaga organiziranja i ostvarivanja Savez komunista, nalažu daljnje usavršavanje rukovođenja u općenarodnoj obrani i usmjeravanja i koordinacije u društvenoj samozaštiti.

Savez komunista treba da u svim pa i najtežim uvjetima efikasno povezuje i osigurava jedinstvo akcije svih organa rukovođenja, usmjeravanja i koordinacije u toj oblasti te da, polazeći od principa jedinstvenog rukovođenja, u određenim situacijama osigurava inicijativu pojedinih stupnjeva odlučivanja uz njihovu punu odgovornost za donesene odluke.

U tom smislu Savez komunista se zalaže da se u okviru političkog sistema formiraju jedinstvena tijela za rukovođenje, usmjerenje i koordinaciju društvene samozaštite i općenarodne obrane u osnovnim organizacijama udruženog rada, mjesnim i svim društveno-političkim zajednicama u kojima će na svim nivoima biti osigurana vodeća uloga Saveza komunista.

Savez komunista će se zalagati da se dalje izgrađuje koordinacija društvene samozaštite zasnovana na dogovaranju i usklađivanju aktivnosti njezinih brojnih subjekata, pri čemu treba da dođe do punog izražaja njihova samostalnost i odgovornost u ostvarivanju Ustavom, zakonima i samoupravnim aktima utvrđenih prava i obaveza.

10. Ostvarivanje kadrovske politike u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti stalna je politička obaveza svih organiziranih socijalističkih snaga, prije svega Saveza komunista.

U oblasti obrane težište mora biti na osiguravanju idejno-politički i stručno sposobnih kadrova iz redova svih naroda i narodnosti, posebno u oružanim snagama i za poslove općenarodne obrane u udruženom radu, u društveno-političkim zajednicama i društveno-političkim organizacijama. Savez komunista se zalaže da se za rukovodeće dužnosti u teritorijalnoj odbrani i ratnom sastavu armije određuje veći broj mladih osposobljenih kadrova iz rukovodstva Saveza komunista, društveno-političkih organizacija, skupština društveno-političkih zajednica i udruženog rada, te da veći broj komunista vojnih obveznika ima ratni raspored u oružanim snagama. Od

posebnog je značenja usavršavanje cjelokupnog sistema odgoja i obrazovanja kadrova za dužnosti u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti.

11. Organizacije i rukovodstva Saveza komunista treba u svim sredinama da se zalažu za unapređenje organizacije, programa i sadržaja osposobljavanja radnih ljudi i građana, posebno omladine, za zadatke u općenarodnoj obrani. Organizirane socijalističke snage, sa Savezom komunista na čelu, odgovorne su za političko usmjerenje i jedinstveno idejno i akciono osposobljavanje radnih ljudi i građana za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu. One moraju da budu inicijatori, da vrše stvaralački utjecaj i zajedno sa drugim nadležnim faktorima odgovaraju za politiku programiranja, organiziranja, za rukovođenje i izvođenje raznih oblika akcionog osposobljavanja svih faktora u ovoj oblasti. Svestranije odbrambeno osposobljavanje žena, uključujući i obuku za njihovo sudjelovanje u oružanoj borbi, treba pored odgovarajućih organizacijskih i drugih rješenja, za koja će se zalagati Savez komunista, da pridonosi njihovom većem angažiranju u svim komponentama općenarodne obrane, uključujući i oružane snage, kao i na zadacima samozaštite, civilne zaštite, u organima vlasti i društveno-političkim organizacijama, u privredi i drugim djelatnostima u miru i ratu.

Oposobljavanje radnih ljudi i građana za zadatke i poslove u društvenoj samozaštiti treba da proizlazi iz samozaštitnih potreba osnovnih organizacija udruženog rada, mjesnih zajednica i širih društvenih sredina i u skladu s tim treba u programe škola svih stupnjeva i drugih oblika odgoja i obrazovanja u društvu ugrađivati odgovarajuće sadržaje iz te oblasti.

Informiranje radnih ljudi i građana o odbrani i zaštiti, kao dio sistema informiranja u društvu, mora više da izražava stanje i aktualna pitanja s tih područja u konkretnim društvenim sredinama te da pridonosi njihovom sudjelovanju u odlučivanju i neposrednom angažiranju i organiziranju na zadacima društvene samozaštite i općenarodne obrane.

12. Polazeći od toga da općenarodna obrana i društvena samozaštita treba još više da postanu integralni dio ukupne znanstvenoistraživačke djelatnosti u društvu, Savez komunista će se zalagati za svestraniju suradnju znanstvenih ustanova s odgovarajućim ustanovama u oružanim snagama, za povezivanje znanstvene djelatnosti iz tih oblasti i udruženog rada, za cjelovitije istraživanje izvora i oblika ugrožavanja našeg društva u suvremenim uvjetima i za sve veću primjenu znanstvenih spoznaja i rezultata istraživanja u razvoju i organiziranju općenarodne odbrane i društvene samozaštite.